

Kakuk Mátyás

A CARCIÁK ÉS AZ OSZÉT TEREMTÉSTÖRTÉNET

Felbecsülhetetlen értékű kincset őrzött meg a Kaukázus környékén élő rokonaink, az oszétok szájhagyománya. Az interneten megjelenő Eurasisches Magazin c. folyóirat 2005. 04. 29-i számában Hans Wagner – Georges Dumézilre hivatkozva – így értékeli például a Narteposzt: „A francia Dumézil tudós joggal minősíti a Nartmondákat az eurázsiai irodalom jelentős darabjának. A Nartepossal olyan tiszteletreméltó mitológiát fedeztek fel, amely éppolyan fontos, mint a perzsák és indiaiak testvérmitológiái. Éppúgy, mint a gall elbeszélések vagy a középkor ír eposzai”.

Pedig Dumézil csak a Nartmondákat említi, a carciákról szóló mondákról talán nem is hallott, mert ezeket – szerény előzmények után – Bedzsüzatü Dudar csak 1989-ben jelentette meg a Fidiweg című oszét nyelvű folyóiratban A carciák csodás történetei címen. Ahogy Elias Lönnrot a finnek nemzeti eposzát, a Kalevalát népi adatközlők anyagából állította össze, BEDZSÜZATÜ Dudar is összegyűjtötte a carciákról szóló népi szövegeket, és egységbe rendezte.

A carciák (*carciate*) többes számú főnév az oszétok szájhagyománya szerint elődeik egyik nemzetségét jelöli, amely nemzetség rokonságban állt a nartokkal, de mert az Istennek nem voltak hajlandók szolgálni, elpusztította őket. A nartok azonban inkább istenségek, a carciák sokkal inkább hús-vér emberek, s ebből arra következtethetünk, hogy a carciák történetei később keletkeztek a Narteposznál. Néhány jel arra utal, hogy a Narteposz a szkítákhoz, a carciák története pedig az alánokhoz köthető.

Az egységbe rendezett mű sem lett azonban eposz, hiszen nincs főhőse, nincs a művet összefogó cselekménye, hanem népmesék alapját képező epizódfüzér más-más szereplővel. A carciák c. fejezet pedig nem is epikus jellegű, hanem tanulmányyszerűen felsorolja, hogyan éltek a carciák az őskorban az oszétok emlékezete szerint.

Arra vonatkozóan, hogy a carciákról szóló regék valamikor közismertek voltak az oszétok körében, mutatják azok a szólások, amelyeket az oszét nyelv napjainkig megőrzött: *No lám, a carciák csodái*; *No lám, a carciák*; *Eltűntek, mint a carciák*; *Úgy élnek, mint a carciák*; *Rájuk jött a carciák baja* stb.

A carciákról szóló regék egy-egy motívuma az oszét és magyar népmesékben, széphistóriákban tűnik fel, ahogy erre Szabó István a Narteposszal kapcsolatban már rámutatott,¹ amely kérdés azonban további részletes vizsgálatot igényel.

A carciákhoz fűződő csodás események megismerése számtalan tudományág számára szolgálhat forrásul. Itt csak a történelem egyik segédtudományát, a heraldikát (címertan) említem: a székelyek ugyanis Zsigmond királytól 1437-ben új címert kaptak, amelyen az aranyló nap és a növekvő hold látható. A nap és a hold megtalálható azonban pl. a jászok pecsétjén 1746-ban, a Jászkunság címerében 1839-ben, és Jászkisér mai címerében is.² Jászkisér címerében a leírások a nap helyett csillagot említenek, s ez sem zárható ki, hiszen az oszétok az itt közölt regében Cercotól és az Esthajnalcsillagtól származtatják magukat. A carciák teremtéstörténete szerint a Földet nem az Isten teremtette, hanem a Nap és a Hold szerelméből keletkezett, ezért az Isten nem is korlátlan ura a földnek. Az embert, az első carciát is a Nap kívánsága szerint alkotta meg az Isten.

„A Nap azonban dühös lett. Jár a padján, és a Napról leszakad egy szilánk, azt a szilánkot, amely a Napról leszakadt, a Hold megtermékenyíti, és felhők keletkeznek. A mostani felhők a Hold könnyei. A felhők eszeveszetten futkosnak, és az Isten mossa velük a nagy virágrügyet. A bimbó a harmatcseppektől megduzzad, és megszületett a Föld.”

Az Isten mondja: „A Földet nem én teremtettem, a Nap és a Hold alkotása.”

A címereken megjelenő szimbólumok alapján feltehetjük, hogy a székelyek és a jászok egyaránt rokonai az oszétoknak, a nap és hold pedig - egyes török népekkel egyetemben - a mondabeli származásukra utal.

* * *

A Narteposz és a A carciák csodás története között az egyik lényeges különbség, hogy ez utóbbi teremtéstörténettel kezdődik: az első fejezetben a Föld keletkezését, élőlényekkel való benépesítésének

¹ SZABÓ István: Történetek az oszét nemzeti eposzból, a "nart mondakör"-ből, in: BOTKA János szerk. ZOUNUK A Jász-Nagykun-Szolnok megyei Levéltár Évkönyve 7. Szolnok, 1992. 193-216

² BOTKA János: KUNOK-JÁSZOK katonáskodása és ünnepi bandériumai a betelepüléstől a kiegyezés koráig. Antológia Kiadó. Lakitelek, 2000. 269, 279, 282

módját ismerjük meg, a második fejezet jórészt a carciák ősanyjának a származását mutatja be. A fejezet végén a carciák őszülei egymásra találhatnak.

Az itt közölt két fejezet alapján megállapíthatjuk, hogy az oszét teremtéstörténet egy-egy motívuma ugyan párhuzamba vagy ellentétbe állítható a világ legismertebb teremtéstörténeteivel (bibliai, mezopotámiai, iszlám, egyiptomi, indiai stb.) de mégis mindegyiktől függetlenül keletkezett, s a szkíták és alánok olyan önálló alkotása, amelynek művelődéstörténeti jelentősége vetekszik bármelyik említett teremtéstörténetével

Az itt következő részlet oroszul még meg sem jelent, tehát az oszét nyelvből fordítottam.³ A fordításban igyekeztem megőrizni az eredeti szó- és mondatszerkezeteket, igeidők használatát stb., hogy ezzel is érzékeltessem az oszét népi elbeszélő nyelv sajátosságait. Különös bájt jelentenek azok a részek, ahol a hagyományos mitológiai leírásokkal keverednek a későbbi, a mai emberre jellemző stílusjegyek: „A Hold az Isten unokahúgát, Huremejt hatalmába kerítette, és nem engedte el. Huremej karmolt-harapott, de semmi ereje sem volt, és virradatig a tóban maradt. Hajnalban Huremej mondja a Holdnak:

- Megerőszkoltál, most mit csináljak, az anyám óvott tőled. Ha az apám megtudja, hát agyonver engem...”⁴

1 A Carciák származása

Egyszer megnyílik az ég kapuja, esni kezd, és az eső úgy zuhog, mintha cseberből öntenék, az ég magasságából ömlött a zuhatag. Az Isten asztalnál ült a barátaival, és egyesek iszogattak, mások töltöttek. Az Isten étkezőasztalánál ültek az istenségek és szentek, és azok

³ A Jászsági Évkönyv rendszeresen teret enged az oszét nép és irodalom ismertetésének, ebben a vonatkozásban meg kell említenem Kovács J. Béla, Molnár Illés Gábor, Selmeczi László, Szabó István, Szabó László és Wirth Lajos írásait, fordításait. Ezen szerzők orosz nyelvű szövegek alapján dolgoztak.

⁴ A fordítás alapjául szolgáló oszét szöveg az interneten a következő lépésekkel érhető el: 1. a keresőbe begépeljük: allingvo.ru, és rákattintunk 2. a megjelenő [Клуб аланского языка](#) lapon megkeressük az [Этнографи](#) szót (bal oldalon), kijelöljük és rákattintunk 3. a megjelenő [ЭТНОГРАФИ АЕМÆ МИФОЛОГИ](#) lapon kijelöljük és rákattintunk a [ЦАРЦИАТЫ ТАУРАЕГЪТÆ](#) (= A carciák regéi) címre, és előjön a keresett mű.

barátai. Ott volt a Nap és a Hold is, de amikor az Isten meghívott harcosai részegen örültségeket csináltak, hát megsértődtek, és eltávoztak. Akkoriban nem volt nappal és éjszaka. Örökös fény volt a világon. A Nap és a Hold sorban melegítették az istenségeket, a szenteket, azok barátait. Az Isten pedig ellenőrzést tart, és észrevette, hogy a vendégek közül hiányzik a Nap és a Hold. A Isten megkérdezi:

- De hova lett a Nap és a Hold, hova mentek?

A szentek közül valaki felelte:

- Dicsőség neked, Isten, de elmentek.

Az Isten hírnököt menesztett hozzájuk. A küldönc megérkezett a Naphoz, és mondja neki:

- Az Isten szólít.

A Nap mondja::

- Az Isten a maga Istene, szórakozik és sérteget, nem kívánok az ő étkezőasztalánál ülni. Az ételből gúnyt űztök, az italt haszontalanul kiöntitek. Gaz kutyáknál rosszabbak vagytok. Nem megyek, hogy kóboroljak.

A hírnök megérkezett a Holdhoz, és mondja neki:

- Az Isten szólít, jelentkezz nála!

A Hold mondja:

- Az Isten a maga Istene, én a Nappal együtt örökkévaló vagyok, és vele felváltva meleget tartunk. Szüntelenül az ég határán keringünk, nincs pihenésünk, mint nektek. Ocsmány disznók ételét és italát készítitek, alattatok sár, nevetek nincs, az adományokból semmi sem keletkezett. Te, Isten küldötte, hordd el magad, és nálunk soha többé ne mutatkozz!

A hírvivő küldött eltakarodott, elmondta az Istennek és asztaltársainak a Nap és a Hold üzenetét. Felbőszültek, és szigorú ítéletet hoztak

- Ettől kezdve a Nap és a Hold egymás után törekedjenek, de sohase ériék el egymást! A fény feleződjön meg, és fél legyen a sötétség is. A Nap nappal járjon, a Hold – az éjszaka sötétjében.

Az ítélet eljutott a Naphoz és a Holdhoz. Akkor a Nap dühös lett, éles sugarait nappal szórta, és [az istenségek] elepedtek. A Hold is dühös lett, és hideg sugarakat szórt rájuk. Az ég lakóinak hol melegük volt, hol pedig fáztak. Ismét összejöttek, és ítéletet hoznak:

Az Isten mondja:

- Ha hallgatunk a kérésükre, valami bajt hozunk magunkra.

Hírnököt küldtek a Naphoz és a Holdhoz. A hírnök mondja:

- Mi kell nektek az Istentől, Nap és Hold, mondjátok meg!

A Nap és a Hold mondták:

- Pihenőhelyet kérünk.

- A hírnök megmondta az Istennek a Nap és a Hold üzenetét. Az Isten megkérdezi a barátait:

- Nohát mit csináljunk, a világon a Nap és a Hold vándorló életmódot folytatnak, és pihenőhelyet kérnek.

A szentek mondták:

- Kettejüknek ne adj pihenőhelyet, mert egy helyről egyformán fognak melegíteni, és a világ a tűz martaléka lesz, az egyikük inkább nappal melegítsen, a másikuk pedig éjjel hűvös szelet fújjon.

Ráállt az Isten a szentek javaslatára.

Az Isten jeget szór a Holdra, és a Hold fénye elhalványodott. A Hold ettől kezdve nem melegít úgy, mint a Nap. Az Isten kívánsága szerint a Nap padon ülve jelenik meg, és nem kelhet fel, ülve melegít. A Hold tőle kéri az utat, éjjel-nappal kering, de az Isten előtt semmi ereje sincs. A Nap azonban dühös lett. Jár a padján, és a Napról leszakad egy szilánk, azt a szilánkot, amely a Napról leszakadt, a Hold megtermékenyíti, és felhők keletkeznek. A mostani felhők a Hold könnyei. A felhők eszeveszetten futkosnak, és az Isten mossa velük a nagy virágrügyet. A bimbó a harmatcseppektől megduzzad, és megszületett a Föld. A Föld helyet foglalt, de forrongott és háborgott, ahol felkavarodott, oda a szél port és agyagot hordott, az egyik helyen hegyhátaakat, hegyeket, a másikon síkságokat, alföldeket hozott létre a Föld. Így jöttek létre a völgyek és halmok. A Föld paradicsomi hely lett, de nem volt rajta mozgó, repülő lény. Ezért a Nap ránézett, megszerette a Földet, és elszomorodott.

Az Isten megtudta a Nap szomorúságát, és küldött hozzá:

- Mi bajod, Nap, ülsz magadban és a kezemben, Miért bosszankodsz?

A Nap mondja:

- Csodálatos helyekre küldöm a sugaraimat, csodálatos helyekre tekintetek, de a sugaraimat mégis szomorúan szórom. Ezeken a csodálatos helyeken mozgó lényt nem látok, akkor hát minek örüljek?

Az Isten aztán előadta asztaltársaságának a Nap szavait, és mondta:

- A Nap mozgó lényeket kér, hogy a fényében játsszanak.

A szentek mondják:

- Engedj neki, Isten, tégy meg mindent, ahogy kívánja. De csak így: a nyüzsgő lények ne értsék egymást, mert ha megértenék egymást, nem

függnének az Istentől, holnap pedig még rád is másznának. Az Isten leperdült a Földre, agyagot fogott a markába, finommá gyúrta, rájuk lehelt, azután szétszórta őket, és mondta:

- Mozogjatok!

Ezekből az agyagmorzsákból keletkeztek az apró rovarok: kukacok, bogarak, giliszták, hüllők, és pusztították a tájat, ásták a földet, ették egymást.

A Nap elkomorodott, és az Istenhez híradás érkezett. Az Isten akkor a hírnököt megbízta, mondván, mit kér a Nap.

A Nap mondja a követnek:

- Mondd meg az Istennek, én nem azt kértem tőle, amiket alkotott.

A hírnök elvitte az Istennek a Nap panaszát. Az Isten mondja az asztaltársainak:

- A Nap nem elégedett a teremtményeimmel.

A szentek mondták:

- Szaporítsd a teremtményeidet, és teremts másféléket is!

Az Isten pedig lement a földre. Nagy agyagcsomókat gyúrt, megszórta vízzel, azután így szólt.

- Mozogjatok!

Ezekből lettek azután az egyes vadak: farkasok, medvék, nyulak, rókák, zergék, tulkok és egyebek.

A Nap nézte őket és látta: a vadak egymás húsát eszik, a természet szépségét pusztítják. Még jobban feldühödött, sugarait az égi lakókra szórta, és a hőség gyötörte őket.

Az Isten akkor harmadszor küldött hírnököt a Naphoz.

A hírnök megérkezett a Naphoz, és megkérdezi:

- Miért haragszol, Nap, az Isten tudni szeretné.

A Nap mondja:

- Mondd meg az Istennek: rettenetesen elcsúfítja a tájat. Nekem nem kellene ilyenféle mozgó lények. Nekem olyan kell, aki a Föld szépségét meg tudja őrizni, akinek van ereje azt megvédeni, ha erővel nem, hát a tudás segítségével erőt vesz mindazokon, amelyek a földön mozognak. Akiket az Isten kiválasztott, azok egymás őrei. Nekem olyan mozgó lények kellene, akik nem eszik egymás húsát.

A hírnök közvetítette az Istennek a Nap szavait. Az Isten és barátai tanácskozást tartanak. Az egyik szent mondja:

- Olyan mozgó lényt alkoss, aki elkülönül a többiektől, a Földön magányos legyen.

Az Isten útját a föld felé vette, agyagot gyúrt, szikladarabokat rakott bele, az agyaghabarcsot megerősíti, hegyi patakot enged a gyurmányra, és férfit alkotott. Az agyag hús lett, a szikladarabokból fej lett, a hegyi patakból vér.

A férfi mozgott, de néma volt, nem beszélt, a száját nem használta. De a szél istensége, Galegon belesüvített az ember fülébe, és a fülek úgy mozogtak, mint a fandúrverő. A férfi igazi ember lett. A férfi szétekintett. A Nap cirógatta, a Hold rátekintett, az élet rámosolygott. A férfi vándorolt a földön, hol itt, hol ott telepedett meg. Vadászból élt, ahogy az Isten valamikor adta, itt juhot, amott gyümölcsöt és zöldséget evett. Ez a férfi ment ide-oda, vagyis nomád életet élt. Tőle származik a Carciák nemzetsége.

A férfi szenvedő, az életet kutató, életet adó. A Carciák nemzetsége később kihalt, de neve dicsőséggel maradt fenn. Így keletkezett a Carciák nemzetsége. Cerco legendája.⁵⁰ Egykor pedig Cerco leperdült a teremtett Földre. Egy heglábhhoz jutott, és az ég felragyogott, átszakadt, megdördült, a táj recsegett-ropogott. Cerco egy sziklaszirthez lapult, és lezuhant elébe az égből egy kerek kő. Olyan forró volt, hogy nem lehetett hozzáérni. A sás és a nád a forróságától meggyulladt, a földre rászabadult a tűz.

A vadak, madarak menekültek, féltek a tűztől, de ha valahol a tűz elérte őket, fizoneget készített belőlük. Cerco csodálkozott rajta, mert semmit sem tudott a tűz tulajdonságáról. A vadakról lehúzott húst sütve ízletesnek találta. Odament az égből hullott kerek kőhöz, vízzel megfröcskölte, és lehült. Eldobta valahová, és szikrákat szórt. Az éjszaka sötétjében pedig fényt bocsátott ki.

Cerco megszerette a követ, nem ment el mellőle, legfeljebb a vadászat idején szakadt el tőle. Ahol a kő állt, azelőtt volt egy forró tó, áldozati tó, a szenteknek és istenségeknek. Amikor fürödtek, a kő megmelegítette nekik.

Az Isten unokafivérének volt egy lánya, Huremej, egyszer így szól az anyjához:

- El kell mennem fürödni a forró tóhoz.
- Ó, ugyan mit mondtál? – kérdezi az anyja, – miért kell neked odamenned, a Hold meglát, és én nem tudlak sértetlenül megmenteni.

⁵ A *Cerco* név etimológiájával tudomásom szerint még senki sem foglalkozott. A satem nyelvi alak centum nyelvi megfelelője *Kerko*, és ennek alapján nem zárom ki, hogy a *Cerco* jelentése „a Nap fia”.

- A Hold nem leskelődik minden éjjel, ha pedig figyel, hát elmenekülök.
- A Hold haragban van az Istennel, mert elszakította a Naptól.
- Ó, ne félts engem, nem pusztulok el.

Az anya hiába beszélt, és Huremej elment a forró tóhoz fürödni. Levetette a ruháját és bement a tóba. A Hold a hegyen pihent, meglátta a lányt, lebocsátkozott, ledobálta a ruháját, és ő is bement a tóba. Cerco lesi őket. A Hold az Isten unokahúgát, Huremejt hatalmába kerítette, és nem engedte el. Huremej karmolt-harapott, de semmi ereje sem volt, és virradatig a tóban maradt. Hajnalban Huremej mondja a Holdnak:

- Megerőszakoltál, most mit csináljak, az anyám óvott tőled. Ha az apám megtudja, hát agyonver engem. Itt állok, és ez gonosz cselekedet. A hasamban magzat keletkezett, ha éjjel születik meg, az apám azt mondja, hogy éjjel mentem hozzád, ha pedig nappal születik meg, akkor azt fogja gondolni, hogy titokban mentem hozzád.

A Hold mondta:

- Akkor menj, amikor a nappal és az éjszaka váltják egymást. Aki megszületik, dobd be ebbe a forró tóba, azután lesz rá orvosság.

Huremej, az Isten unokafivérének lánya, akkor ment fel a mennybe, amikor a nappal és az éjszaka egymást váltották. A lány szégyenkezve ment az anyjához, sírt, és elmondta az esetét..

Az anya mérges lett, és mondja:

- Ne törődj velem, napocskám, a Hold kiadta mérégét, mert haragudott az Istenre, nem hamisan mondják: "Az emberkerülő szájában mély nyomot hagy a fekete kígyó, és az emberiség megrontója jön ki". Hát ilyen, a nyavalyát, a Hold is. Folyton óvtalak, nem hallgattál rám, most valami orvosságot készítek neked.

Huremejnek hajnalhasadáskor lánya született, és beledobták a forró tóba. A lány daganata lelohadt, az anyja felszárította a nedvességet, de a véres csomó a tűzhely mögött maradt, és a kellemetlen szag betöltötte a házat. Eközben megérkezett a ház gazdája. Az Isten unokaöccse szimatolgatott, és mondja:

- Hé, esküszöm, valami alán szagot érzek.

Az asszonya mondja neki:

- Ó, őszintén megmondom, de ha valami patáliát csinálsz, hát veszekedni fogunk.
- Nem csinállok semmiféle patáliát, ha semmit sem titkolsz el, mondj el mindent őszintén!

- Hát a lányunk, Huremej fürdött a forró tóban, a Hold odalopakodott hozzá, megerőszakolta, és ez az a szag, a csecsemő szaga. - Ajjaj, – mondja az embere – a Hold haragszik az Istenre, így áll bosszút. Hol van a csecsemő, hogy meggyőzzön.

A lányunk bizonyára szürkületkor ment a Holdhoz: - Miket beszél, ember, a mi lányunk szürkületkor sohasem ment ki. Hát akkor talán ebédidőben ment.

- Nappal sem ment, a testét a napsugár eddig még sohasem látta.

- De hát mikor született?

- Virradatkor, amikor az éjszaka és a nappal egymást váltották.

- Nohát akkor legyen a neve Bonvernon,⁶ de mert a Hold gonosz férfiként jelent meg, azért mondják "Bajhozó – az emberektől távol, ha rájön a gonoszkodás, sötét mérgét öntse ki magából".

Bonvernon a forró tóban nevelkedett. Az Isten unokaöccse a tudomására hozta, hogy a Bonvernon nevet ragasztotta rá. Az Isten mondja:

- Nohát, ez a magzat éjjel és nappal a megismeréstől a végsőkéig maradjon. A vágya pedig Cerco legyen.

A forró tóban Bonvernon úgy úszkált, mint a hal, siklott egyik helyről a másikra. A Nap játszadozott vele, cirógatta. A Hold mosolygott rá, hiszen magának alkotta. Bonvernon gyönyörű lett, Cerco szívét nagyon megnyerte, és így gondolkodott: „O-hó, hogy a társam lesz. Ha velem él, nem fog sínylődni. Aki a vadakat és a madarakat mindig képes meghallani.” Bonvernon élénk volt, úgy ugrik, mint az őzike, járása mint a szél, mozgása tűz.

Egyszer Cerco szarvast ölt, és a lakóhelyére húzódott vissza. Szembetalálkozott Bonvernonnal, játszott a tóban. Leült. Sokáig nézelődött, a szíve ujjong. Annyi gondolata támadt, hogy a szarvast ott felejtette, elment a helyére. Elgondolkodott: „Ugyan mit csináltam a szarvas hullájával?” Visszament a tópartra, látja: Bonvernon tűzrevalót gyűjtött, kezét egymásra csapta, meggyújtotta a tűzifát. A szarvasból fizoneget készített, és eszi. Csodálkozva nézett Cercora, és minden nap hozott egy szarvast, Bonvernon pedig fizoneget csinált magának.

⁶ A *Bonvernon* jelentése „Esthajnalcsillag”, azaz „a Vénusz bolygó”. A szó további etimológiáját lásd: АБАЕВ, В. И.: Историко-этимологический словарь осетинского языка. Том I. А-К'. Издательство Академии наук СССР. Москва-Ленинград, 1958, 267

Egyszer pedig hozta a vadat, a tó partján letette, azután kérte az Istent: - Isten, ennek a lánynak a kezéből ne adj szikrát soha többé! Bonvernon pedig elkészítette a szarvasból a fizoneget, a tűzrevalót egymásra rakta, összecsapta a kezeit, de nem támadt tűz.

Elszomorodott, és mondja: - Jelentkezzen nálam, aki miatt nem támad tűz a kezemből. Ha érett korú férfi vagy, akkor én a lányod, te pedig az apám.

Cerco nem jelentkezett. – Ha hozzám hasonló lányod van, hát nővérek leszünk, és gyere.

Cerco erre sem jelentkezett. Akkor mondja a lány:

- Hej, ha lánykérő vagy, az Istenem neked ígért, és gyere.

Cerco akkor nyilatkozott. Karon fogta Bonvernot, a lány mondja neki:

- De legalább azt engedd meg, hogy a ruhámat felvegyem, nem szégyenkezel?

Cerco mondja:

- Ha majd együtt élünk, akkor sem szégyenkezünk.

Bonvernon felöltözködött, és mondja Cerconak:

- Vigyél oda, ahol laksz!

- Ahol laknod kell, – mondja Cerco – az én lakhelyem sötét barlangház.

- Mégis csak mutasd meg!

Cerco elvitte Bonvernot oda, ahol az égi követ őrizte, és mondja neki:

- Itt van a szálláshelyem, innen megyek a hegyekbe, innen [vezetnek] útjaim a mezőkre.

Igazán jó nomád életet élsz, de ez a mennyei kő tüzet ad, nem fogjuk ide-oda hurcolászni, itt gyújtunk tüzet, itt lesz a lakóhelyünk.

Az égi kőből tüzet csiholtak, a szarvasból fizoneget készítettek, és jóízűen elfogyasztották. Becézgették egymást. A vadak prémjéből takarót készítettek, ettől kezdve Bonvernon a háztartásról gondoskodott, Cerco pedig vadászott.

De egy napon a szentek és istenségek panaszkodtak az Istennél:

- Cerco és Bonvernon az égi kőből tüzet csiholtak, tüzelgetnek, és ha te valamikor a kő után nyúlsz, szembe fognak veled szállni.

Az Isten mondja nekik:

- Az Isten nem válik rablóvá, értelmet mutat. Ez a kő leesett a földre, és nem ragadhatom el, mert akkor nem lennék Isten. A Földet nem én teremtettem, a Nap és a Hold alkotása. Helyezzétek a követ Varp

fennhatósága alá, hogy így évről évre megmaradjon az istenségeknek, a Föld pedig esküdjön meg, hogy a jövőben lakomát rendeznek a tiszteletére. Azóta van esküvés, és a földön is esküsznek. Az Isten akaratára senki sem szólt semmit, és a követ titokban Varp hatalmábaadták. Évről évre tüzet gyűjtöttek a tűz nevében az Istennek áldozván azért a kőért, amelyet elloptak, de a meglöpött istenségektől megmaradt.